

Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast

Lanseringsseminarium

2020-03-10

Agenda

- 9.30 Varför är det viktigt att minska spridningen av mikroplast? Marie Löf, forskare, Östersjöcentrum, Stockholms universitet
- 10.15 Största källorna till mikroplast i Stockholm och vad vi ska göra för att minska spridningen – genomgång av innehållet i handlingsplanen. Kemikaliecentrum
- 11.00 Paus
- 11.15 Hur ska genomförandet gå till? Vilket stöd behövs för att implementera handlingsplanen? Diskussion och samverkan i grupp.
- 12.00 Slut

Handlingsplan mikroplast

- Beslutad i kommunfullmäktige 27 januari 2020
- Miljöprogram 2020-2023
- 50 åtgärder som omfattar både källor och spridningsvägar
 - Direkta
 - Kunskapshöjande
 - Utbildande
- Framtagen av arbetsgrupp med representanter från staden (MF, SVOA, TK, FK, Idrottf, SISAB)
- Baserad på två konsultrapporter

Källor till mikroplast i Stockholms stad (ur IVL-rapport, 2018)

Tabell 2. Sammanfattning av källor till mikroplast i Stockholms stad. Kvantifierad belastning anges där det varit möjligt. Kvalitativ bedömning anges med intervallen Stor (cirka >100 ton/år), Medel (cirka 5-100 ton/år), Liten (cirka <5 ton/år). Hämtad från IVL, 2018.

Källa	Belastning mikroplast (ton/år)	Kvalitativ bedömning av källans storlek ⁶⁸	Osäkerhet ⁶⁹
Däckslitage	540	Stor	Liten
Nedskräpning	Ej kvantifierbar	Stor	Medel
Byggnader och byggprocessen	Ej kvantifierbar (nedskräpning, plasttak 0,037 (plaströr slitage)	Medel	Stor
Tvätt av syntetfiber	1,2-96 (hushåll) 0,02-1,1 (kommersiell)	Medel	Stor
Konstgräsplaner och liknande aktivitetsytor ⁷⁰	50-60 (cirka 20 ⁷¹)	Medel	Liten
Vägfärg	15-30	Medel	Medel
Kosmetiska produkter	0,99-2,05 (ej för avsköljning) 1,31-1,45 (avsköljningsprodukter)	Liten	Liten
Båtbottenfärger	0,16-1,57 (fritidsbåtar) 0,51-1,03 (fartyg)	Liten	Medel
Tvätt- disk- och rengöringsprodukter	0,348-0,367	Liten	Medel
Deponier	ej kvantifierbar	Liten	Medel
Biologiskt avfall	ej kvantifierbar	Liten	Stor
Lekplatser, skolor och förskolegårdar	ej kvantifierbar	Liten	Medel
Klottersanering	0 ⁷²	Liten	Liten
Industriell produktion och hantering av primärplast	0 ⁷²	Liten	Liten

1. Däck och vägmarkeringsprodukter

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
I.1	Ta fram en förstudie kring utvärdering och utveckling av befintliga vägmarkeringsprodukter innehållande polymerer	2020	Trafikkontoret
I.2	Följa den forskning och de uppdrag som Statens väg- och transportforskningsinstitut och Trafikverket genomför och tillämpa de åtgärder som föreslås som är relevanta för staden	2020-2021	Trafikkontoret, Miljöförvaltningen
I.3	<i>Genomföra informationsinsatser kring sparsam och miljöanpassad körning</i>	2022	<i>Miljöförvaltningen, trafikkontoret</i>

2. Nedskräpning

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
2.1	Utveckla befintlig metod för att mäta och uppskatta mängden (plast)skräp i stadsmiljö	2021	Trafikkontoret
2.2	Minska konsumtionen av skräpgenererande engångsprodukter i plast	Kontinuerligt från 2020	Alla förvaltningar och bolag
2.3	Genomlysastadens upphandlade sortiment av engångsprodukter i plast	Kontinuerligt från 2020	Serviceförvaltningen med stöd av miljöförvaltningen
2.4	Se över och investera i infrastruktur av papperskorgar	Kontinuerligt från 2020	Trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna
2.5	Implementera och följa upp strategin för ökad återvinning och minskad nedskräpning av framförallt plast i stadsmiljö	2020	Trafikkontoret, Stockholm Vatten och Avfall,

2.6	Genomföra informationsinsatser i skolor och förskolor, t.ex. skräpplockningsaktiviteter och informationskampanjer	Kontinuerligt från 2020	Utbildningsförvaltningen, trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna
	Införa områdesstädning för sommarjobbade ungdomar	Kontinuerligt från 2020	Trafikkontoret, stadsdelsförvaltningarna
	Genomföra informationsinsatser innehållande "nudging" och samarbete med HSR/Städa Sverige	Kontinuerligt från 2020	Stockholm Vatten och Avfall, trafikkontoret
2.7	Sysselsätta nyanlända och långtidsarbetslösa som Stockholmsvårdar	Kontinuerligt från 2020	Trafikkontoret, arbetsmarknadsförvaltningen
	Öka och effektivisera städningen av allmän plats		Trafikkontoret
2.8	<i>Följa upp skräpplockning före gräsklippning</i>	<i>2021</i>	<i>Stadsdelarsförvaltningarna</i>
2.9	Kravställa event i syfte att minska nedskräpning	Kontinuerligt från 2020	Trafikkontoret, Stockholm Vatten och Avfall, exploateringskontoret, stadsdelsförvaltningarna, kulturförvaltningen
2.10	Följa upp resultat från EU-projektet "BLASTIC-plastens väg från staden till havet"	2020	Miljöförvaltningen, trafikkontoret, Stockholm Vatten och Avfall
2.11	Genomföra pilotprojekt eller utredning gällande sjöbaserade anordningar eller barriärer för automatisk uppsamling av skräp i vattenmiljö	2020	Stockholms hamnar, Miljöförvaltningen

3. Byggnader, infrastruktur, underhålls- och byggnadsarbete

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
3.1	Ordna seminarier om hur oavsiktlig spridning av byggmaterial till omgivningen under byggprocessen kan minska	Kontinuerligt från 2020	Miljöförvaltningen
3.2	<i>Kravställa att byggarbetsplatser ska vara fria från skräp</i>	<i>2021</i>	<i>Alla byggande och anläggande förvaltningar och bolag</i>
3.3	Utreda miljöförvaltningens roll för att åtgärda nedskräpning på byggarbetsplatser	Kontinuerligt från 2020	Miljöförvaltningen
3.4	Verka för ökad cirkularitet	Kontinuerligt från 2020	Alla byggande och anläggande förvaltningar och bolag

4. Konstgräsplaner, fallskyddsytor samt övriga sport- och lekytor

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
4.1	Tillämpa <i>Rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi</i>	Kontinuerligt från 2020	Alla anläggande förvaltningar och bolag
4.2	Bidra till utveckling av nya material	Kontinuerligt från 2020	Alla anläggande förvaltningar och bolag
4.3	Ordna seminarier och genomföra kommunikationsinsatser om att minska mikroplastspridning från konstgräsplaner och andra ytor belagda med plast	2020	Miljöförvaltningen, alla anläggande förvaltningar och bolag
4.4	Inkludera kontroll av spridning av mikroplast i tillsynen	Kontinuerligt från 2020	Miljöförvaltningen
4.5	Bevaka och utreda mikroplastspridning från konstgräsplaner och andra utomhusanläggningar för idrott och lek	Kontinuerligt från 2020	Alla anläggande förvaltningar och bolag, med stöd av miljöförvaltningen

5. Textiltvätt

Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
5.1 Ställa materiakrav vid upphandling av personalkläder och andra textilier som tvättas regelbundet för att minska spridning av mikroplast	Kontinuerligt från 2023	Serviceförvaltningen, de bolag som upphandlar personalkläder och textilier som tvättas regelbundet, med stöd av miljöförvaltningen
5.2 Informera stadens medborgare om hur smart tvätthantering minskar spridning av mikroplast	Kontinuerligt från 2021	Stockholm Vatten och Avfall, bostadsbolagen
5.3 Säkerställa att det finns filter som fångar upp mikroplast vid nyinköp av tvättmaskiner	Kontinuerligt från 2024	Alla förvaltningar och bolag som köper in och använder tvättmaskiner, med stöd av kategoriteamet för vitvaror

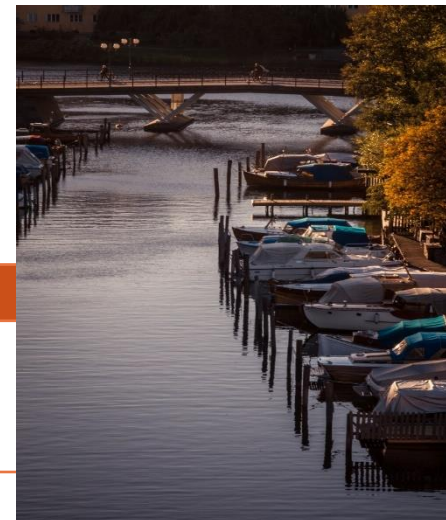
6. Avfallshantering

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
6.1	Undersöka mikroplast i lakvatten/dagvatten från sorteringsanläggningar	2022-2023	Stockholm Vatten och Avfall med stöd av miljöförvaltningen
6.2	Mäta mikroplast i yt-, grund- och/eller lakvatten vid Lövstatipparna	2022	Stockholm Vatten och Avfall
6.3	Provta mikroplast på rötrest/biogödsel	2023	Stockholm Vatten och Avfall

7. Båtbottenfärg och andra källor kopplade till båtlivet

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
7.1	Inkludera mikroplastfrågan i tillsynen på båtklubbar och marinor	Kontinuerligt från 2020	Miljöförvaltningen
7.2	Fortsatt informationsspridning till båtklubbar och båtägare om hur underhåll av båtar kan göras mer miljövänligt samt informera om möjligheter att byta ut båtillbehör av plast mot naturliga material	Kontinuerligt från 2020	Idrottsförvaltningen
7.3	Verka för installation av borsttvättar med slutet system (uppsamlingsbassäng)	Kontinuerligt från 2020	Idrottsförvaltningen
7.4	Följa upp resultat från studier och forskning inom området	Kontinuerligt från 2020	Miljöförvaltningen, Idrottsförvaltningen
7.5	Följa upp miljöarbetet inom de kommersiella varven för att säkerställa att installerade reningssystem fungerar	Kontinuerligt från 2020	Miljöförvaltningen

8. Kemiska och kosmetiska produkter

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
8.1	<i>Tillämpa lärdomar från tillsyn och följa nationellt arbete för ökad kunskap om mikroplast i kemiska och kosmetiska produkter</i>	<i>Kontinuerligt från 2021</i>	<i>Miljöförvaltningen</i>
8.2	<i>Följa upp upphandlat sortiment och se över upphandlingskrav</i>	<i>Kontinuerligt från 2020</i>	<i>Serviceförvaltningen med stöd av miljöförvaltningen</i>
8.3	<i>Informera invånare om att inte konsumera kosmetiska produkter innehållande mikroplast</i>	<i>Kontinuerligt från 2021</i>	<i>Miljöförvaltningen</i>

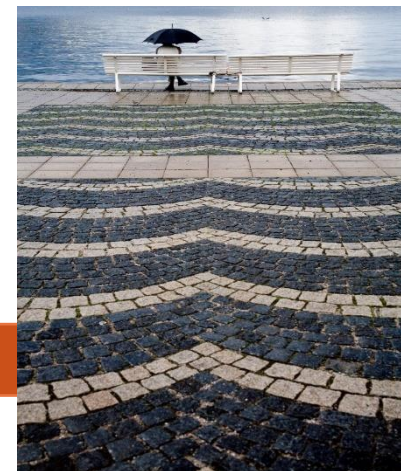

9. Plasthantering vid olika verksamheter

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
9.1	Uppmärksamma frågan om hantering av plast och polymerer och eventuell risk för spridning av dessa i tillsynen av verksamheter	2021	Miljöförvaltningen
9.2	Utreda om de polymerer som används i vissa verksamheter ska betraktas som mikroplast och hur spridningen i så fall kan minskas	2023	Miljöförvaltningen
9.3	Säkerställa att ingen klottersanering sker med plastgranulat och undersöka innehållet i vaxer som används vid klotterskydd.	2021	Trafikkontoret, bostadsbolagen, fastighetsbolagen, med stöd av miljöförvaltningen
9.4	Genomföra en riktad informationsinsats till verksamheter som utför taktvätt, däckvätt och blästring med plastgranulat	2022	Miljöförvaltningen
9.5	Utreda användandet av plastgranulat i stadens storköksdiskmaskiner	2020	Miljöförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna, utbildningsförvaltningen, äldreförvaltningen, med stöd av serviceförvaltningen och kategoriteamet för vitvaror

10. Dagvatten och bräddning

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
10.1	Medverka i projekt där dagvattenreningsanläggningars effektivitet avseende rening av mikroplast utvärderas	Kontinuerligt från 2020	Miljöförvaltningen, Stockholm Vatten och Avfall
10.2	Utgöra om, hur och var stadens dagvatten behöver och kan renas från mikroplast	Kontinuerligt från 2020	Trafikkontoret, miljöförvaltningen, Stockholm Vatten och Avfall
10.3	Verka för en relativ minskning av bräddning	Kontinuerligt från 2020	Stockholm Vatten och Avfall

11. Slam och avloppsreningsverk

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
11.1	Bevaka och följa fortsatt forskning om miljöeffekter av mikroplast på åkermark samt utvecklingen av slamhantering	Kontinuerligt från 2020	Stockholm Vatten och Avfall

12. Nedfall (deposition) från luft

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
12.1	Undersöka mängden mikroplast i luft	2024	Miljöförvaltningen

13. Snöhantering och sandupptag

	Åtgärd	Genomförd	Ansvarig
13.1	<i>Säkerställa platser som långsiktigt kan användas för snöupplag och anpassa dessa så att spridning av mikroplast undviks</i>	2023	<i>Trafikkontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, Stockholm Vatten och Avfall, i samråd med miljöförvaltningen</i>
13.2	<i>Analysera dumpad snö och uppsopad gatusand med avseende på mikroplast</i>	2020	Trafikkontoret
13.3	<i>Följa teknikutvecklingen och undersöka möjligheter att rena dumpad snö och uppsopad sand</i>	2022	Trafikkontoret

Paus! Återsamling kl. 11.10

Lanseringsaktiviteter

- Lanseringsseminarium
- Handlingsplanen tillgänglig på miljöbarometern
- Information till berörda ledningsgrupper
- Genomföra frukostseminarier/workshops
 - Ex. [Forum för kemikaliesmart byggande](#) 4 feb 2020
- Skapa nätverk
- Samla goda exempel och sprida vidare

Ur HP mikroplast:

"Miljöförvaltningen ska lansera och informera om handlingsplanen, både digitalt och på traditionellt vis, så att den får stort genomslag."

Miljöförvaltningen ska också erbjuda nätverk och mötesplatser där handläggare från olika delar av staden kan utbyta erfarenheter."

Ur budget 2020:

"genom Kemikaliecentrum, bedriva ett sammanhållande arbete för genomförande av handlingsplanen mot minskad spridning av mikroplast"

"säkerställa samordning av mikroplastarbetet och andra plastrelaterade frågor, exempelvis avfall, kemikalier och fossilfri stad"

Miljöbarometern

Handlingsplan Mikroplast

Foto: Tobias Dahlin/Azote

Spridningen av plast och mikroplast till miljön behöver minska. Därför har staden antagit en handlingsplan med 50 konkreta åtgärder. Målgruppen för handlingsplanen är verksamheter inom stadens förvaltningar och bolag.

Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast gäller för perioden 2020 till 2024.

Beslutsdokument

[Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024](#)

Antagen av kommunfullmäktige 2020-01-27

Hur ska genomförandet gå till?

Diskussion och samverkan

Exploateringskontoret	Sdf Bromma
Fastighetskontoret	Sdf Enskede-Årsta-Vantör
Kyrkogårdsförvaltningen	Sdf Farsta
Miljöförvaltningen	Sdf Hägersten-Liljeholmen
SISAB	Sdf Hässelby-Vällingby
Stadsbyggnadskontoret	Sdf Norrmalm
Stockholm vatten och avfall	Sdf Rinkeby-Kista
Stockholms hamnar	Sdf Skarpnäcks
Stockholmshem	Sdf Skärholmens
Trafikkontoret	Sdf Spånga-Tensta
Utbildningsförvaltningen	Sdf Södermalm

Frågor

1. Hur ska genomförandet av era åtgärder för 2020 gå till?
2. Vilka aktiviteter har ni planerat för/behöver ni planera för?
Finns koppling till VP arbetet?
3. Vem hos er kommer vara ansvarig?
4. Vilka inom staden kan ni samarbeta med?
5. Finns det någon extern part som kan bidra?
6. Vilket ytterligare typ av stöd ser ni behov av ifrån kemikaliecentrum?

Tack för er medverkan!

Kontakta gärna oss om ni har frågor, förslag och idéer:

Maria Azzopardi, 08-508 287 87, maria.azzopardi@stockholm.se

Axel Hullberg, 08-508 289 87, axel.hullberg@stockholm.se

Jenny Fäldt, 08-508 287 86, jenny.faltdt@stockholm.se

Katarina Johansson, 08-508 289 18, katarina.m.johansson@stockholm.se